

İBRET İbret Gazetesi tanzimat devrinde, batı anlamında çıkan bir gazete-
den beklenen vazifeyi yerine getiren, Türkiye'nin, ilk basın organıdır.
28. 4. 1871 - (15.4.1287) 'de çıkan ilk nüshasından, hükümet tarafından
ilgası olan 6.4.1873 (21.3.1289) tarihine kadar, 2 seneyi dolduran hayatında
sadece 218 nüsha çıkabilmiş, mali güçlükler yüzünden üç defa hükümet kararı-
yla de beş defa olmak üzere sekiz defa kapanmıştır. Temelli olarak men'ine ka-
dar, Abdülaziz devrinin hükümetlerinin 4 tatil kararıyla kapalı kaldığı günlerin
yekümü 247 dir.

İbret, bu müddet zarfında, İskender Bey, Ahmet Mithat Efendi, Namık Kemâl,
Ebuzziya Tefvik ve arkadaşları gurubu olmak üzere üç defa idareci değiştirmiş,
basın tarihinde bağlı başına bir devir açma niteliğini, Namık Kemâl ve arkadaş-
ları idaresinde kazanmıştır. (14.6.1872 - 6.4.1873). *16 Ocak 1873*

İbret gazetesi, Aleksan Sarafyan isminde, bir ermeni vatandaşı tarafından
ilk defa ~~12.12.1869~~ 20.12.1869 (7.12.1286) de "Kevkebi Şarki" (Doğu Yıl-
dız'ı) ismi ile kadınlara mahsus haftalık mecmua - gazete halinde çıkarılmış-
tır. Bu gazete 40 sayı kadar çıktıktan sonra tutunamadığı için kapanmış,
A. Sarafyan gazetesini, "İbret Nümai - Alem" (Alemi İbret ile Gösteren) ismi
altında haftalık mizahi olarak tekrar çıkarmıştır (28.4.1871 - 15.4.1287).
Aleksan Sarafyan 'ın gazeteciliğe olan bütün merakına rağmen, Türkçeye lâykiy-
le sahip olamaması, gazetesini başkalarının idaresine bırakmasını mecbur kil-
diğinden, gazete, İskender Bey isminde bir zatın sorumluluk ve idaresine bırakıl-
mıştır. İbret, ilk nüshasında mesleğini, şu satırlarla açıklamıştır : "Kötü
adetleri müstehza edip (alaya alıp) onun mazarratını (zararlarını) güldürücü
bahislerle ehaliye göstermekten ibarettir." Bir zaman haftada iki, sonra üç,
tekrar iki defa çıkmağı denemiş, mali güçlükler yüzünden iki kere neşrine ara
vermiş, nihayet gazetenin başına Ahmet Mithat Efendiyi getirmiştir. 9.2.1872
(27.1.1287). İbret bu devresinde 58 sayı çıkabilmiş, 5 beş defa matbu de ği ş-
tirmiş, ismindeki "Nümai - Alem" kelimelerini de kaldırmış ~~18.11.1287~~
~~xx~~ (40. sayı, 1.12.1871 - 18.11.1287) sadece "İbret" olarak kalmıştır.

Ahmet Mithat Efendi idaresi İbret'in ikinci devresidir. Ahmet Mithat Efendi
gazeteye çeki düzen vermiş, eb'adını muhafaza etmekle beraber, Türkiye'de ilk
defa dört sütun üzerine sahife tertip etmiş, fiyatını ~~bir kuruştan 20 kuruşa~~

bir kuruştan yirmi paraya indirmiş, gazetenin neşrini Babiali'de bugünkü Yeni Postahane karşısında F Vlorë Hanı altındaki kendi matbuasına almış , baskı ve tertibi düzeltmiş, şeklen batı gazetelerine benzetmiş, Cuma ve Pazar hariç, haftada beş gün üzerine ilk nüshasını 9.2.1872 (27.1.1287) de çıkarmıştır. Gazete yine ~~ixnumarax~~ 1 den başlayarak numara almıştır. İskender Bey sorumlu müdür olarak gazetede kalmıştır. Ancak Ahmet Mithat Efendinin bütün gayretine rağmen, gazete ismini tanıtmaya başarmakla beraber ~~tutanamamış~~ tutunamamış, mali sıkıntıdan 4 gün çıkamamış, nihayet, Ahmet Mithat Efendinin yazılarının şiddetli sayılması yüzünden 28 . sayısında iki ay müddetle hükümetçe kapatılmış ~~tır~~ tır (24.3.1872 - 11.3.1288). Ahmet Mithat Efendinin İbret idaresi sadece 45 gün sürmüş , gazete yalnız 28 sayı basılmıştır.

Bu sırada yurd dışına kaçarak, Abdülaziz aleyhine hürriyet mücadelesini sürdüren ve Londra'da Hürriyet Gazetesini çıkaran ve ~~Yeni Osmanlılar Cemiyeti~~ " Yeni Osmanlılar Cemiyeti" mensubu Namık Kemal ve arkadaşları affa uğrayarak İstanbul'a gelmiş bulunuyorlardı. Kemal ve cemiyet mensubu üç mücadele arkadaşı, Aleksan Sarafyan ile anlaşarak İbret'in çıkarılmasını üzerlerine aldılar. Namık Kemal başkanlığında Ebuzziya Tefvik, Nuri Menâpir zade, Reşat Kaya zade , den kurulu hey'et, İbret'in iki aylık kapanma cezası bitince , ~~ixnumarax~~ 14.6.1872 (1.6.1288) de gazeteyi çıkardılar. Bu sırada İstanbul'da sadece 5 gazete çıkıyordu : Basiret, Ruznamei - Geridei - Havadis, Hakayeki - El el - VEkayi, Diyojen, Letayif - i - Asar , ki bunlar ne muhteva ne de şekil bakımından batı anlamında gazete denecek vasıfta değildiler. İbret'in Türk basın ve fikir tarihinde oynadığı büyük rol bu devresidir.

Gazete, Ebuzziya'nın, İstanbul, Sultan Hamamın'da Yeni Geçit'de açtığı Tasviri Efkâr Matbuasına nakledilmiş, Kemal'in ve Ebuzziya Tefvik'in gazetecilik kudretleri, Londra'da Hürriyeti çıkararak gazetecilikte tecrübe sahibi olan Reşat ve Nuri'nin himmet ve gayretleriyle , İbret hem şekil, hem muhteva bakımından Türkiye'nin gazete anlamına lâyık ilk neşir organı olmuştur. İbret dörder sütunlu dört sahife, ~~ixnumarax~~ 1 kuruştur. Cuma ve Pazar hariç haftada beş defa çıkmaktadır. Mali idare işlerini Namık Kemal'in üvey dayısı Mahir, ~~ixnumarax~~ baş muharrirliği Namık Kemal, gazete idaresini ~~ixnumarax~~ (genel sekreter) Ebuzziya Tefvik, iktisadi yazılar Nuri, dış icmal Reşat tarafından yapılmaya başlanmış, A. Sarafyan da sorumlu müdürlüğü kabullenmiştir.

Namık Kemal'in gazetesinin ilk sayısında mesleğini takdim yazısında şu sözler vardır : "İtikadımızca gazetelerin en büyük vazifesi halkımıza siyasi kaidelere medeni ilerleyişlere dair bilgi vermektir. Havadis ~~vermek~~ vermekde de kusur etmeyeceğiz."

İbret o zamana kadar görülmemiş ve alışılmamış bir muhteva ile çıkmıştı. Gazete siyasi, kültürel, iktisadi, malî makaleler, dış icmal yazıları yayınlıyor, okurlarına bilgi verecek konulara değiniyor, yurd ve dünya haberlerini şerh ederek ~~veri~~ bildiriyor, kitap, tiyatro tenkitleri yapıyor, ilk defa borsa cetveli neşrediyor, piyasa haberleri koyuyordu. Hükümetin bozuk icraatına şiddetle hücum edildiği gibi, yabancı basın ile Türkiye'de yabancı dilde çıkan basında aleyhimize görülen neşriyata da lâyık oldukları sert cevapları veriyor, yalan ve iftiraları aşığa vuruyordu. Gazete sadece bir baş yazara sahip olmadığını göstermek için sık sık Ebuuzziya Tefvik, Nuri ve Reşat Beyler de baş makale yazıyorlar, bunların hücum ve tenkidleri Kemal'den aşağı kalmıyordu. İbret ~~bir anda~~ bir anda Türkiye'de baskı rekorunu kırmıştı. Birinci sayısını 3000 basan gazete, üç haftada 19. sayısında 12.000 baskıyı bulmuştu. (Bu rakamın o zaman için azameti, o tarihten 75 sene sonra , 1945 de en çok traş yapan gazeteminin sadece 12.000 basıldığını karşılaştırmakla takdir mümkündür.)

Ancak, o sırada devlet reisi olan Sultan Abdülaziz, kendisini, Tanzimat Fermanının öngördüğü gibi "hükümet idare eden adam" değil "Devlet idare eden adam" halinde tutmağa uğraşan Ali ve Fuat Paşalardan kurtulmuş Sadrazamlığa getirdiği Mahmut Nedim Paşanın (Rus dostluğu yüzünden halkın Nedimof ~~izkabin~~ diye adlandırıldığı kimse) yıkıcı telkinleriyle hükümet idaresini de ele alarak istibdadını günden güne artırmış, Tanzimat'dan beri 32 senedir riayet olunan "insan hakları" yani "muhakeme edilmeden adam sürmemek" hakkının kaldırılmasını sağlıyor ve bilâ muhakeme ~~devlet~~ Devlet Ricali'nin sürgünlere gönderilmesine başlanıyor du. Mahmut Nedim Paşa İbret'in neşriyatına daha fazla tahammül edemiyerek, nihayet, gazetesinin 19. nüshasında Namık Kemal'in "garez maraz'dır" yazısını bahane ederek, Hünkâr'ın fermanı ile İbret'i 4 ay müddetle kapattırıp ~~şeyh~~ dört yazarını da anadoluda memuriyetlere tayin ettirerek sürgün - memur olarak İstanbul'dan uzaklaştırdı. Namık Kemal Geliboğ'u'na un mutasarrıf, Tefvik (Ebuuzziya) İzmir Mahkeme-i Kebire-i Merkeziye ye Baş Katip, Nuri Menapir zade Ankara'ya Mektupçu, Reşat Kaya ./. .

zade ise Bilecik'e Kaymakam atandılar.

İbret'in kapanışından 80 gün sonra, cezasını bitirmesine 40 gün kala , o sırada Sadrazam bulunan Mithat Paşanın ricalarıyla, Abdülaziz'den neşrine müsaade fermanı çıkmış, gazete 1.10.1872 (18.9.1288) de tekrar çıkmaya başlamıştır. Ancak, bu zamana kadar sürgün memuriyetine gitmeyen Namık Kemal'de yine aynı Mithat Paşanın emriyle ~~İstanbul'da~~ gazetenin tekrar neşrinden sadece bir hafta evvel Gelibolu'ya , sürgün ~~ıfrazı~~ memurluğuna yollanmıştı (27.9.1872 - 14.9.1288) Ebuzziya ise, Mithat Paşa tarafından Mahmut Nedim Paşanın icad etmiş olduğu Mahkeme-i Kebire-i Merkeziye'leri ilga ettiğinden, memuriyetsiz kalmakla sürgüne gitmekten kurtulmuş , daha sonra da Mithat Paşa dördünün de sürgünlüklerini affettirmiş ancak memurluklarını kaldırmamıştır. Bundan istifade eden Nuri Ankara mektupguluğundan istifa edip İstanbul'a dönmüş, Reşat ise vazifesine devam etmiştir.

~~xxxxxx1872x1879x~~

Ebuzziya matbuasıyla birlikte gazeteyi de ~~Rumeli~~ İstanbul'da Beyoğlunda İstiklâl Caddesinde (o zaman ismi Uzun Yol) Hacıpulo Pasajında 13 numarada Ahmet Mithat Efendinin açtığı matbuanın bir kısmına taşımış ve İbret'in bütün yükünü, baş yazarlık dahil üzerine almıştır. Namık Kemal Gelibolu'dan arasıra imzasız baş makalelerle Reşat ve Nuri Beyler de fırsat buldukça imzasız yazılar göndermişlerdir.

Namık Kemal Gelibolu Mutasarrıflığından Abdülaziz iradesiyle azledilip, İstanbul'a dönene kadar (26.12.1872 - 13.12.1288) gazetede, baş makale dahil hiçbir yazıya imza atılmamış ancak, 82. nüshadan sonra baş makalelerini Kemal B.M. (Baş Muharrir) rumuzunu kullanmış, 97. nüshadan sonra "Kemal" 103. sayı da "kalemimi dilenci deyneği ekmek istemeyen erbab'ı kalem" ve 105. sayı da "Hey'eti Fahririye" imzasını kullanmıştır. Bu tatil ve memuriyet sürgünlerine uğramış olmak gazete muharrirlerinin yazılarındaki şiddeti durdurmamış , 110. nüshada Kemal'in (Hükümetten müsaadealmadan basmış" olduğu "Evrak-ı Perişan" kitabının yasaklanmasını ve bu tarz uygulamayı şiddetle tenkid eden yazısını bahane eden hükümet, İbret'i tekrar bir ay kapatmıştır. (Sadrazam

) ~~gazete~~

Gazete, 111. nüshasını 6.3.1873 (22.2.1288) de ~~çıkarılmı~~ çıkarmış ancak, bundan sonra olaylar çok sür'atli gelişerek gazete temelli ilga edilmek cezasına uğramış

bundan sonra olaylar büyük bir süratle gelişerek gazete temelli ilga edilmek cezasına uğramış ve yazarları üç sene sürecek olan kırkiki kalemzinden kale zindenlerinde hapsedilmek suretiyle sürgünlere gönderilmiştir.

Olayların gelişmesi, Güllü Agop'un İstanbul'da Gedik Paşa Paşa Tiyatrosunu açmasıyla başlar. Devrin hürriyet mücahitleri yazdıkları piyeslerle bu tiyatrodaki mücadelelerini sürdürmek ve halkı uyarmak yolunu aramışlardır. İstanbul'a gelen Nuri Menapir zade tiyatromun Ali ~~REKİKXKXKXKXKXKX~~ Bey ve Kemal Bayle beraber tiyatromun "edebi hey'et" inde vazife almıştır. Güllü Agop'un tiyatrosunda Ebuuzziya Tevfik'in "Ecel -i Kaza" piyesi 28.12.1872 de, Ahmet Mithat Efendinin "Eyvah" piyesi 30.3.1873 de Namık Kemal'in "Vatan yahut ~~Fahut~~ Silistre" piyesi 2/3. 4. 1873 de oynanmıştır. Halk bu piyesi büyük tezahüratla karşılamış, oyundan sonra yazar lehine yapılan büyük gösteri sokağa taşmış, kalabalık bir gurup, "var olsun Kemal-i Millet" ve piyeste geçen "murat" kelimesine dayanılarak ve Şehzade Murat Efendiyi kasederek "Allah muradını versin" bağışmalarıyla gece yarısı İbret idarehanesine gelmişler, Kemal'i istemişler onu bulamayınca da bir teşekkür mektubu yazıp gazeteye bırakmışlardır. Aleksan Sarafyan olayı baş makale sütununda imzasıyla anlatmış ~~(sayı 130)~~ ve mektubu da "Var olsun Kemal-i Millet" başlığı ile ertesi günü ~~nasırlanmıştır (sayı 130)~~ neşretmiştir (130. sayı, 4.4.1873 - 22.3.1290). Aynı gün Ahmet Mithat Efendinin "Matbuat ve Matbualar Nizamı" nı tenkit eden kudretli bir yazısı çıkmış ve makalede geçen "Millet-i Matbua" deyimini hükümeti kuşkulandırmıştır. Gazetede Menapir zade Nuri'nin ve Bereket zade İsmail Hakkı (genç bir ilmiye talebesi) nin Kemal'in piyesini methederek eleştiren birer yazıları çıkmıştır (5.4.1873 - 23.3.1290). "Vatan" piyesi 2. defa ~~23/24.3.1873/1873~~ 5/6.4.1873 (23/24.3.1290) da oynanmış ve yine tiyatro içinde büyük tezahürat yapılmıştır.

Hükümet 6.4.1873 de (24.3.1290) de İbret'in imtiyazının feshine karar vermiş ve bu karar o sırada matbuat idaresinin başında bulunan Kemal ve arkadaşlarının yakın dostu Sadullah (Paşa) imzasıyla gazeteye tebliğ edilmiştir. Kemal bu resmi tezkereyi "Umuma Veda" "İbret" başlıklı bir el ilanı ile onbinlerle bastırarak, ~~25x~~ 7.4.1873 (25.3.1290) /^{de} dağıtmak suretiyle halka duyurmuştur. Olay bu kadarla da kalmamış hükümet İbret'in başlıca yazarlarını

yazarlarından Namık Kemal, Ebuzziya Tevfik, Ahmet Mithat, Menapir zade Nuri, Bereket zade İsmail Hakkı ve Aleksan Sarafyan'ın tevkiflerine karar vermiştir, (Genç bir ilmiye talebesi olan İsmail Hakkı'nın tak suçu Kemal'le birlikte Mithat Paşayı ziyarete gitmiş olması ve Vatan piyesini met eder makale yazmasıdır)ve hepsini 7.4.1873 (25.3.1290) Pazar günü tevkifle ~~hapsedilmiştir~~ hapsedtirmiştir. Aleksan Sarafyan bir gün sonra serbest bırakılmış , diğerleri 9.4.1873 de sürgüne gönderilmiştir. Namık Kemal Kıbrıs'da Madosa Kalesi'ne, Ebuzziya Tevfik ve Ahmet Mithat Rodos Kalesi'ne , Nuri Menapir zade ve İsmail Hakkı Bereket zade de Akka Kalesi'ne Kalebent ve zindan hapsine gönderilmişler, Sultan Abdülaziz'in ~~hali~~ hal'ine kadar (30.5.1876) bu yerlerde 3 sene sürgün ve kalebent kalmışlardır.

İbret'in bu devresinde gazetede çıkan en mühim makaleler : Namık Kemal'in : İstikbâl (1.sayı), Reddiye (9.s.), İttihad-ı İslâm(11.s.), Maarif (15.s.) , ~~Maraz~~ Garez Maraz'dır (19.s.), Terakki (5.s.) , ~~Türkçe~~ ~~Matbuat~~ Tezyid-i Varidat (91-93.s.) , Türkçe Matbuat (94.s.), Ebuzziya Tevfik'in : Vazifeshinaslik (5.s.), ~~Şarkda Matbuat~~ Şarkda Matbuat (11.s.), Mektebsizlik (15.s.), Adalet (21.s.). Reşat Kaya zade'nin : Kızlar (16.s.), İstikraz (19.s.). Nuri Menapir zade'nin: Askerlik (6.s.), Batıl Meshepler (10.s.). Ahmet Mithat'ın : Matbuat ~~Nizamnamesi~~ Nizamnamesi ~~(130.s.)~~ (130.s.).

Yine bu arada gazete aleyhine hükümetçe davalar açılmıştır. Bunların en önemlisi Kemal'in "Reji" (Tütün Tekel İdaresi) aleyhine yazdığı makale (26. sayı) den dolayı Sadrazam Mithat Paşa emriyle ~~hapsedilmiştir~~ olmuştur.

İbret'in neşriyatında ve mücadelesindeki gaye : Heran çökme tehlikesi gösteren İmparatorluğu yaşatmaktır. Bunun için bozuk ekonomik düzeni yola sokmak, ahlak sükutunu önlemek, politik birliği sağlamak, İmparatorlukta Osmaillilik fikrini korumak, İslâm ve Türk askerine hariçten vaki hücumları delilleriyle çürütmek iftiraları ortaya ~~koymaktır~~ koymaktır. ~~Gazete bu gayeye ulaşmıştır~~

"Gazete bu gayeye ulaşmış, ağır başlı , ciddi, vakur ve hürriyet mücadelesinin en mühim önderi olmuştur. Londra'da çıkan ve hürriyet mücadelesinin alemdarı olan Hürriyet gazetesinden çok daha ciddi şiddetli ve kuvvetli yazılarıyla halkı uyarmıştır." (Süleyman Nazaf: Namık Kemal.). ./.

Şekil bakımından da İbret hakkında "Sâlnâme-i Hadika" (1873-1290) da Ebuzziya Tefvik şu satırları yazmıştır : (İbret'in el'an zineti mefhareti (iftahar edilecek süsü) olan şekli iltibas eylemesi (bürünmesi) matbuatca bir devir hükmünü almıştır.)

BİBLİYOGRAFYA : Ebuzziya Tefvik : Sâlnâme-i Hadika (1873-1290), ~~ix Süleyman~~
~~namî Nazif ~~ix Namık Kemal (1922)~~~~ Yeni Osmanlılar Tarihi (1910); ~~Süleyman~~
~~Nazif ~~ix Namık Kemal (1922)~~~~ Bereket zade İsmail Hakkı : Yad'ı Nâsi ( ) ; Ahmet Mithat : Menfa ( ) Menapir zade Nuri : Akka ( ) ; Süleyman Nazif : Namık Kemal (1922) ; Selim Nûşet Gerçek : Türk Gazeteciliği (1931) ; Hakkı Tarık Us : Ahmet Mithat'ı tanıyoruz, Mithat Efendi jübilesi (1955); Mithat Cemâl Kuntay : Namık Kemâl (3 cilt. 1956) ; İbret ~~ix~~ gazetesi kolleksiyonları (tam kolleksiyon İstanbul Hakkı Tarık Us Kütüphanesi)

Ziyad Ebuzziya

İBRET İbret Gazetesi tanzimat devrinde, batı anlamında çıkan bir gazete-
den beklenen vazifeyi yerine getiren, Türkiye'nin, ilk basın organıdır.
28. 4. 1871 - (15.4.1287) 'de çıkan ilk nüshasından, hükümet tarafından
ilgası olan 6.4.1873 (21.3.1289) tarihine kadar, 2 seneyi dolduran hayatında
sadece 218 nüsha çıkabilmiş, mali güçlükler yüzünden 3ç defa hükümet kararı-
le de beş defa olmak üzere sekiz defa kapanmıştır. Temelli olarak men'ine ka-
dar, Abdülaziz devrinin hükümetlerinin 4 tatil kararıyla kapalı kaldığı günlerin
yekûnu 247 dir.

İbret, bu müddet zarfında, İskender Bey, Ahmet Mithat Efendi, Namık Kemâl,
Ebuzziya Tefvik ve arkadaşları gurubu olmak üzere üç defa idareci değiştirmiş,
basın tarihinde başlı başına bir devir açma niteliğini, Namık Kemâl ve arkadaş-
ları idaresinde kazanmıştır. (14.6.1872 - 6.4.1873).

İbret gazetesi, Aleksan Sarafyan isminde, bir ermeni vatandaşı tarafından
ilk defa ~~7.12.1286~~ 20.12.1869 (7.12.1286) de "Kevkebi Şarki" (Doğu Yıl-
dız'ı) ismi ile kadınlara mahsus haftalık mecmua - gazete halinde çıkarılmış-
tır. Bu gazete 40 sayı kadar çıktıktan sonra tutunamadığı için kapanmış,
A. Sarafyan gazetesini, "İbret Nümai - Alem" (Alemi İbret ile Gösteren) ismi
altında haftalık mizahi olarak tekrar çıkarmıştır (28.4.1871)-(15.4.1287).
Aleksan Sarafyan 'ın gazeteciliğe olan bütün merakına rağmen, Türkçeye lâaykiy-
le sahip olamaması, gazetesini başkalarının idaresine bırakmasını mecbur kil-
diğinden, gazete, İskender Bey isminde bir zatın sorumluluk ve idaresine bırakıl-
mıştır. İbret, ilk nüshasında mesleğini, şu satırlarla açıklamıştır : "Kötü
adetleri müstehza edip (alaya alıp) onun mazarratını (zararlarını) güldürücü
bahislerle ehaliye göstermekten ibarettir." Bir zaman haftada iki, sonra üç,
tekrar iki defa çıkmağı denemiş, mali güçlükler yüzünden iki kere neşrine ara
vermiş, nihayet gazetenin başına Ahmet Mithat Efendiyi getirmiştir. 9.2.1872
(27.1.1287). İbret bu devresinde 58 sayı çıkabilmiş, 5 beş defa matbaa deęiş-
tirmiş, ismindeki "Nümai - Alem" kelimelerini de kaldırmış ~~(sayı 40, 18, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1)~~
~~xxı~~ (40. sayı, 1.12.1871 - 18.11.1287) sadece "İbret" olarak kalmıştır.

Ahmet Mithat Efendi idaresi İbret'in ikinci devresidir. Ahmet Mithat Efendi
gazeteye çeki düzen vermiş, eb'adını muhafaza etmekle beraber, Türkiye'de ilk
defa dört sütun üzerine sahife tertip etmiş, fiyatını ~~bir kuruştan 20 paraya~~

bir kuruştan yirmi paraya indirmiş, gazetenin neşrini Babiali'de bugünkü Yeni Postahane karşısında Vlora Hanı altındaki kendi matbuasına almış , baskı ve tertibi düzeltilmiş, şeklen batı gazetelerine benzetmiş, Cuma ve Pazar hariç, haftada beş gün üzerine ilk nüshasını 9.2.1872 (27.1.1287) de çıkarmıştır. Gazete yine ~~ixnumarax~~ 1 den başlayarak numara almıştır. İskender Bey sorumlu müdür olarak gazetede kalmıştır. Ancak Ahmet Mithat Efendinin bütün gayretine rağmen, gazete ismini tanıtmayı başarmakla beraber ~~tutunamamış~~ tutunamamış, mali sıkıntıdan 4 gün çıkamamış, nihayet, Ahmet Mithat Efendinin yazılarının şiddetli sayılması yüzünden 28 . sayısında iki ay müddetle hükümetçe kapatılmış ~~tır~~ tır (24.3.1872 - 11.3.1288). Ahmet Mithat Efendinin İbret idaresi sadece 45 gün sürmüş , gazete yalnız 28 sayı basılmıştır.

Bu sırada yurd dışına kaçarak, Abdülaziz aleyhine hürriyet mücadelesini sürdüren ve Londra'da Hürriyet Gazetesini çıkararak ~~ve~~ **Yeni Osmanlı** " Yeni Osmanlılar Cemiyeti" mensubu Namık Kemal ve arkadaşları affa uğrayarak İstanbul'a gelmiş bulunuyorlardı. Kemal ve cemiyet mensubu üç mücadele arkadaşı, Aleksan Sarafyan ile anlaşarak İbret'in çıkarılmasını üzerlerine aldılar. Namık Kemal başkanlığında Ebuzziya Tefvik, Nuri Menâpir zade, Reşat Kaya zade , den kurulu hey'et, İbret'in iki aylık kapanma cezası bitince , ~~ixnumarax~~ 14.6.1872 (1.6.1288) de gazeteyi çıkardılar. Bu sırada İstanbul'da sadece 5 gazete çıkıyordu : Basiret, Ruznamei - Geridei - Havadis, Hakayiki - ~~Hi~~ ~~ce~~ - ~~Ve~~kayi, Diyojen, Letayif - i - Asar , ki bunlar ne muhteva ne de şekil bakımından batı anlamında gazete denecek vasıfta değildiler. İbret'in Türk basın ve fikir tarihinde oynadığı büyük rol bu devresidir.

Gazete, Ebuzziya'nın, İstanbul, Sultan Hamamın'da Yeni Geçit'de açtığı Tasviri Efkâr Matbuasına nakledilmiş, Kemal'in ve Ebuzziya Tefvik'in gazetecilik kudretleri, Londra'da Hürriyeti çıkararak gazetecilikte tecrübe sahibi olan Reşat ve Nuri'nin himmet ve gayretleriyle , İbret hem şekil, hem muhteva bakımından Türkiye'nin gazete anlamına lâyık ilk neşir organı olmuştur. İbret dörder sütunlu dört sahife, ~~bir~~ 1 kuruştur. Cuma ve Pazar hariç haftada beş defa çıkmaktadır. Malî idare işlerini Namık Kemal'in üvey dayısı Mahir, ~~Rax~~ baş muharrirliği Namık Kemal, gazete ^{yağ} idaresini ~~igonal~~ (genel sekreter) Ebuzziya Tefvik, iktisadî yazılar Nuri, dış icmal Reşat tarafından yapılmaya başlanmış, A. Sarafyan da sorumlu müdürlüğü kabullenmiştir.

zade ise Bilecik'e Kaymakam atandılar.

İbret'in kapanışından 80 gün sonra, cezasını bitirmesine 40 gün kala , o sırada Sadrazam bulunan Mithat Paşanın ricalarıyla, Abdülaziz'den neşrine müsaade fermanı çıkmış, gazete 1.10.1872 (18.9.1288) de tekrar ^{yayına} ~~çıkartıldı~~ başlamıştır. Ancak, bu zamana kadar sürgün memuriyetine gitmeyen Namık Kemal'de yine aynı Mithat Paşanın emriyle ~~Gelibolu~~ gazetesinin ~~bazı~~ neşrinden sadece bir hafta evvel Gelibolu'ya , sürgün ~~ıfakırları~~ memurluğuna yollanmıştı (27.9.1872 - 14.9.1288) Ebuuzziya ise, Mithat Paşa tarafından Mahmut Nedim Paşanın icad etmiş olduğu Mahkeme-i Kebire-i Merkeziye'leri ilga ettiğinden, memuriyetsiz kalmakla sürgüne gitmekten kurtulmuş , daha sonra da Mithat Paşa dördünün de sürgünlüklerini affettirmiş ancak memurluklarını kaldırmamıştır. Bundan istifade eden Nuri Ankara mektupçulugundan istifa edip İstanbul'a dönmüş, Reşat ise vazifesine devam etmiştir.

~~xxxxx1872x(1879x~~

Ebuuzziya, matbaasıyla birlikte gazeteyi de ~~Rayahatın~~ İstanbul'da Beyoğlundaki İstiklâl Caddesinde (o zaman ismi Uzun Yol) Hacıpulo Pasajında 13 numarada Ahmet Mithat Efendinin açtığı matbuanın bir kısmına taşımış ve İbret'in bütün yükünü, baş yazarlık dahil üzerine almıştır. Namık Kemal Gelibolu'dan arasıra imzasız baş makalelerle Reşat ve Nuri Beyler de fırsat buldukça imzasız yazılar göndermişlerdir.

Namık Kemal Gelibolu Mutasarrıflığından Abdülaziz iradesiyle azledilip, İstanbul'a dönene kadar (26.12.1872 - 13.12.1288) gazetede, baş makale dahil hiçbir yazıya imza atılmamış ^{dönüşünde} ~~ancak~~, 82. nüshadan sonra baş makalelerini Kemal, B.M. (Baş Muharrir) rumuzunu kullanmış, 97. nüshadan sonra "Kemal" 103. sayıda "kalemimi dilenci değneği etmek istemeyen Erbab'ı Kalem" ve 105. sayıda "Hey'eti Fahririye" imzasını kullanmıştır. Bu tatil ve memuriyet sürgünlerine uğramış olmak gazete muharrirlerinin yazılarındaki şiddeti durdurmamış , 110. nüshada Kemal'in (Hükümetten müsaadealmeden basmış" olduğu "Evrak-ı Perüşan" kitabının yasaklanmasını ve bu tarz uygulamayı şiddetle tenkid eden yazısını bahane eden hükümet, İbret'i tekrar bir ay kapatmıştır. (Sadrazam

^{Mithatın} ~~gazete~~ ^{Rüştü Paşanın}

Gazete, 111. nüshasını 6.3.1873 (22.2.1288) de ~~çıkarılmış~~ ^{çıkarılmış} ancak, bundan sonra olaylar çok sür'atli gelişerek gazete temelli ilga edilmek cezasına uğramış

bundan sonra olaylar büyük bir süratle gelişerek ^{1 Ocak} ~~temelli~~ temelli ilga edilmek cezasına uğramış ve yazarları üç sene sürecek olan ~~kıkkıkkalezzindan~~ kale zindenlerinde hapsedilmek suretiyle sürgünlere gönderilmiştir.

Olayların gelişmesi, Güllü Agop'un İstanbul'da Gedik Paşa Paşa Tiyatrosunu açmasıyla başlar. Devrin hürriyet mücahitleri yazdıkları piyeslerle bu tiyatrodaki mücadelelerini sürdürmek ve halkı uyarmak yolunu aramışlardır. İstanbul'a gelen Nuri Menapir zade tiyatromun Ali ~~BEKİXXXXXXXXXX~~ Bey ve Kemal Bayle beraber tiyatromun "edebi hey'et" inde vazife almıştır. Güllü Agop'un tiyatrosunda Ebuzziya Tefvik'in "Ecel -i Kaza" piyesi 28.12.1872 de, Ahmet Mithat Efendinin "Eyvah" piyesi 30.3.1873 de Namık Kemal'in "Vatan yahut ~~Yahut~~ Silistre" piyesi 2/3. 4. 1873 de oynanmıştır. Halk bu piyesi büyük tezahüratla karşılamış, oyundan sonra yazar lehine yapılan büyük gösteri sokağa taşmış, kalabalık bir gurup, "var olsun Kemal-i Millet" ve piyeste geçen "murat" kelimesine dayanılarak ve Şehzade Murat Efendiyi kasederek "Allah muradınızı versin" bağışmalarıyla gece yarısı İbret idarehanesine gelmişler, Kemal'i istemişler onu bulamayınca da bir teşekkür mektubu yazıp gazeteye bırakmışlardır. Aleksan Sarafyan olayı baş makale sütununda imzasıyla anlatmış ~~(sayı 130)~~ ve mektubu da "Var olsun Kemal-i Millet" başlığı ile ^{bu gün} ~~neşretmiştir~~ neşretmiştir (130.sayı, 4.4.1873 -22.3.1289). Aynı gün Ahmet Mithat Efendinin "Matbuat ve Matbualar Nizamı" nı tenkit eden kudretli bir yazısı çıkmış ve makalede geçen "Millet-i Matbua" deyimi hükümeti kuşkulandırmıştır. Gazetede Menapir zade Nuri'nin ve Bereket zade İsmail Hakkı (genç bir ilmiye talebesi) nin Kemal'in piyesini methederek eleştiren birer yazıları çıkmıştır (5.4.1873 - 23.3.1289). "Vatan" piyesi 2. defa ~~23/24.3.1873~~ 5/6.4.1873 (23/24.3.1289) da oynanmış ve yine tiyatro içinde büyük tezahürat yapılmıştır.

Hükümet 6.4.1873 ~~da~~ (24.3.1289) de İbret'in imtiyazının feshine karar vermiş ve bu karar o sırada matbuat idaresinin başında bulunan Kemal ve arkadaşlarının yakın dostu Sadullah (Paşa) imzasıyla gazeteye tebliğ edilmiştir. Kemal bu resmi tezkereyi "Umuma Veda" "İbret" başlıklı bir el ilânı ile onbinlerle bastırarak, ~~25x~~ 7.4.1873 (25.3.1289) ^{de} dağıtmak suretiyle halka duyurmuştur. Olay bu kadarla da kalmamış hükümet İbret'in başlıca ~~...~~

yazarlarından Namık Kemal, Ebuzziya Tevfik, Ahmet Mithat, Menapir zade Nuri, Bereket zade İsmail Hakkı ve Aleksan Sarafyan'ın tevkiflerine karar vermişler, (genc bir ilmiye talebesi olan İsmail Hakkı'nın tak suçu Kemal'le birlikte Mithat Paşayı ziyarete gitmiş olması ve Vatan piyesini metheder makale yazmasıdır)ve hepsini 7.4.1873 (25.3.1289) Pazar günü tevkifle ~~hapsedilmiştir~~ hapsedtirmiştir. Aleksan Sarafyan bir gün sonra serbest bırakılmış , diğerleri 9.4.1873 de sürgüne gönderilmiştir. Namık Kemal Kıbrıs'da Madosa Kalesi'ne, Ebuzziya Tevfik ve Ahmet Mithat Rodos Kalesi'ne , Nuri Menapir zade ve İsmail Hakkı Bereket zade de Akka Kalesi'ne kalebent ve zindan hapsine gönderilmişler, Sultan Abdülaziz'in ~~hal~~ hal'ine kadar (30.5.1876) bu yerlerde 3 sene sürgün ve kalebent kalmışlardır.

İbret'in bu devresinde gazetede çıkan en mühim makaleler : Namık Kemal'in : İstikbâl (1.sayı), Reddiye (9.s.), İttihad-ı İslâm(11.s.), Maarif (15.s.) , ~~Maraz~~ Garez Maraz'dır (19.s.), Terakki(45.s.) , ~~Türkçe~~ ~~Matbuat~~ Tezyid-i Varidat (91-93.s.) , Türkçe Matbuat (94.s.). Ebuzziya Tevfik'in : Vazifeshinaslık (5.s.), ~~Şarkda~~ Şarkda Matbuat (11.s.) Mektebsizlik (15.s.), Adalet (21.s.). Reşat Kaya zadesinin : Kızlar (16.s.), İstikraz (19.s.), Nuri Menapir zade'nin: Askerlik (6.s.), Batıl Meshepler (10.s.). Ahmet Mithat'ın : Matbuat ~~Nizamnamesi~~ Nizamnamesi (130.s.).

Yine bu ~~azade~~ ^{müdette} gazete aleyhine hükümetçe davalar açılmıştır. Bunların en önemlisi Kemal'in "Reji" (Tütün Tekel İdaresi) aleyhine yazdığı makale (26. sayı) den dolayı Sadrazam Mithat Paşa emriyle ~~sinu~~ olmuştur.

İbret'in neşriyatında ve mücadelesindeki gaye : Heran çökme tehlikesi gösteren İmparatorluğu yaşatmaktır. Bunun için bozuk ekonomik düzeni yoluna sokmak, ahlak sükutunu önlemek, politik birliği sağlamak, İmparatorlukta Osmanlılık fikrini korumak, İslâm ve Türk askerine hariçten vaki hücumları delilleriyle gürütme iftiraları ortaya ~~koyma~~ koymaktır. ~~Şarkda~~ ~~Matbuat~~ ~~Nizamnamesi~~

"Gazete bu gayeye ulaşmış, ağır başlı , ciddi, vakur ve hürriyet mücadelesinin en mühim önderi olmuştur. Londra'da çıkan ve hürriyet mücadelesinin alemdarı olan Hürriyet gazetesinden çok daha ciddi şiddetli ve kuvvetli yazılarıyla halkı uyarmıştır." (Süleyman Nazaf: Namık Kemal.). ./.

Şekil bakımından da İbret hakkında ~~Kitâbına~~ "Sâlname-i Hadika" (1873-1290) da Ebuzziya Tefvik şu satırları yazmıştır : (İbret'in el'an zineti mefhareti (iftahar edilecek süsü) olan şekli iltibas eylemesi (bürünmesi) matbuatca bir devir hükmünü almıştır.)

BİBLİYOGRAFYA : Ebuzziya Tefvik : Sâlname-i Hadika (1873-1290), ~~ix Süleyman~~
~~namı Nazif xxx Namık Kemal (1922)~~ ; Yeni Osmanlılar Tarihi (1910) ; ~~Süleyman~~
~~Nazif xxx Namık Kemal (1922)~~ ; Bereket zade İsmail Hakkı : Yad'ı Mazi (1916-
1332) ; Ahmet Mithat : Menfa (1878 - 1294) ~~Ş. Nazif zade~~
~~Nazif xxx Namık Kemal (1922)~~ ; Süleyman Nazif : Namık Kemal (1922) ;
Selim Nüşet Gerçek : Türk Gazeteciliği (1931) ; Hakkı Tarık Us : Ahmet
Mithat'ı tanıyoruz, Mithat Efendi jübilesi (1955) ; Mithat Cemâl Kuntay : Namık
Kemâl (3 cilt. 1956) ; İbret ~~gâ~~ gazetesi kolleksiyonları (tam koleksiyon
İstanbul Hakkı Tarık Us Kütüphanesi)

Ziyad Ebuzziya

عبرت خدیجه بنت خویلد و بر خدیجه بنت خویلد و خدیجه بنت خویلد
حقیقه و بر خدیجه بنت خویلد و خدیجه بنت خویلد و خدیجه بنت خویلد

تذکره امیر کبیر در تاریخ اسلام - 28.4.1871 - (15.4.1287) ده

حیات امیر کبیر - 6.4.1873 - (21.3.1289) تاریخ اسلام - 6.4.1873

218 - حیات امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

(6.4.1873 - 14.6.1872)

عبرت خدیجه بنت خویلد و بر خدیجه بنت خویلد و خدیجه بنت خویلد

حقیقه و بر خدیجه بنت خویلد و خدیجه بنت خویلد و خدیجه بنت خویلد

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

تذکره امیر کبیر - 6.4.1873

(7.12.1286)

دفتر حاکمیت

~~الکتابخانه عمومی خیریه اداره خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه~~

برنامه کتب و اسناد صوابه ایچ، صوابه ندر -

و در وقت روز سه - حال که علیکم بدینده ایچ

در کتابخانه کتب و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه

خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

+ پانزدهم صوابه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه -

58 ~~خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه~~ (27. 1. 1287)

به زمانه کتب و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه

دکتر خیریه - پانزدهم صوابه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه (صاحب 40 1.12.1871 18-11-1287) -

ایچ و اسناد خیریه

خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

دوره کتب و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

یک دوره در کتب و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

اساس دفتر و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

ایچ و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

دفتر کتب و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

به دفتر خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

1 ~~خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه~~ (27. 1. 1287 - 9. 2. 1872)

خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

ایچ و اسناد خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

در اداره خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

بیت خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه خیریه

طایفه خیریه

پانزدهم صوابه

جان صبیحہ نے 4 کدہ جیتا ہے۔ یہاں سے احمد مدحت

افسوسہ پڑا ہے کہ ^{صاحب} ~~افسوسہ~~ پونڈہ ~~فکری~~

28 - صاحبزادہ اس کے ساتھ ساتھ ~~فکری~~

قیامت (24.3.1872 - 11.3.1288) احمد مدحت افسوسہ نے

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ 45 کدہ سروس و سٹیٹ

یا 28 ~~صاحب~~ صاحبزادہ

یہ سروس کے لئے پورے طبعیت کا کارہ ہے

یہاں لکھنا چاہئے کہ اس کے سروس کے ساتھ ساتھ

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

الکے ^{صاحب} ~~صاحب~~ ^{ادارے} ~~ادارے~~ ^{عزت} ~~عزت~~

~~عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ~~

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ (1.6.1288) - 14.6.1872

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

عزت عیسویہ ادارے کے ساتھ ساتھ

عجبت درک با صیغه تارخیده ادبنا و صیغه بی بیول نود

و ابوالعباس بن سید

بی دور و سید

عزیز ابوالعباس بن سید لطفه من صده ^{کند} ^{کند} ^{کند}

آید و لغت است و طبعی نقد ابی کماله و لغت است

صیغه جینا ~~صیغه جی~~ صیغه اوله نامه ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه اوله ~~صیغه~~ ~~صیغه~~ ~~صیغه~~ ~~صیغه~~

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

صیغه صیغه ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه} ^{صیغه}

ca
~~12/12/1872~~

نامہ گان کلیہ مکمل شدہ - 13.12.1288 - 26.12.1872
دو تہ قدر

مقام دارالحدیث - 13.12.1288 - 26.12.1872

~~82 - 95~~ ~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~97 - 82~~ ~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~97 - 103~~ ~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~97 - 103~~ ~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~105~~ ~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~105~~ ~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

~~(22.2.1288 - 16.3.1873)~~

~~صوبہ سندھ~~ ~~کابل~~ ~~ب.م~~ ~~(پاکستان)~~

دست خطی که در آن تاریخها در آنجا نوشته شده است
کتابخانه ملی ایران
کتابخانه مجلس شورای اسلامی
کتابخانه آیت الله العظمی بروجردی

«خدمتت» نامه ای که با «اداره»
کتابخانه و اسناد و بوالصالحین
تفتیشیه ای که در آنجا
خدمتت - بر آء قیامت
(19.2.1288 - 6.2.1873)

~~بوالصالحین~~
تفتیشیه ای که در آنجا
22/2/1288

کتابخانه ای که در آنجا
اداره اسناد و اسناد
کتابخانه ملی ایران

کتابخانه ملی ایران
کتابخانه اسناد و اسناد

دوره ای که در آنجا
کتابخانه ملی ایران
کتابخانه اسناد و اسناد

28.12.1872
30.3.1873

کتابخانه ملی ایران
کتابخانه اسناد و اسناد

کتابخانه ملی ایران
کتابخانه اسناد و اسناد

کتابخانه ملی ایران
کتابخانه اسناد و اسناد

کتابخانه ملی ایران
کتابخانه اسناد و اسناد

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

نام هر کتاب

تاریخ به ادارات (91-90)

اصول و ضوابط (130)

تذکره

مکتوبات (13)

کتابت به دو نسخه

مکتوبات (21)

وظیفه نامه (5)

نامه به بزرگان (11)

ریاست

استقاص (19)

قرار (16)

تذکره

مکتوبات (6)

اطلاعات (10)

استقبال (1)

رسد (26)

نامه مکتوب (27)

رسد (9)

امداد اسلام (11)

معارف (15)

رسد (45)

440296

نامه و رسد (19)

تذکره مکتوبات (99)

آب

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

تذکره مکتوبات

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

کتابت به دو نسخه به ادارات و اشخاص مختلفه این نام مقادیر

(X)

مجموعہ کلام

حیثیت نہ پائندہ کا نام : ہمارے چونکہ اللہ سے کہتے
 اپنی طرف سے پتہ فقہ . بدینہ اجماعیہ بیرونہ اقدار سے
 خود نہ بولے صدقہ . افلام سقراط اور کلام سے بولتے
 یہ کہ صانع سے - اپنی طرف سے حق لیلہ فکریہ فقہ سے
 اسلام و تدریس حکمیہ جدیدہ واقعہ تھیں وہ دلائل الہ
 ہو رہی تھیں . اقوال اور نام سے فقہ .

» نختہ بیگانہ اور حق - آئی پائندہ ، ہدے ، وفور
 و حیثیت ہر ایک کے الہام اور وہ اولیہ . حیثیت
~~میں سے ہر ایک کے صانع لائے ہوئے ہیں~~
 لائے ہوئے ہیں و حریف ہر ایک کے حکمات اور الہ حیثیت
 کی لائے ہوئے دھماکے سے و فقہت یا پائندہ خلق
 اور پائندہ « (نسخہ نطق : نامہ کمال) .

فقہ یا فقہ سے کہتے ہیں فقہ . صحیحہ سالانہ ہدیہ (1290)

کہ ابوالعباس نے فقہ سے فقہت کے لئے لائے ہیں :
 » عینہ اولیہ . ریتہ فقہت اختیار کیا (فقہ اور الہام سے)
 اولیہ فقہ الکتاب (نسخہ) الیہ الشیخ امیر (نسخہ)
 (بیرونی) فقہت سے یہ دور فقہت آئے ہیں .

سلسلہ کی ان ابوالعباس نے فقہت سے لائے ہدیہ (1290 - 1874) ع

سیرت نقیہ : نامہ کمال (1922)
 کہ کئی نکتہ تاریخی (1910) سلیم نے فقہت کے لئے : تدریس کی ہے
 (1931) فقہت طارحہ اور : احمد سے فقہت الکیبیر (1931)
 فقہت سے لائے : نامہ کمال (1936) - عینہ سے فقہت الکیبیر (نام)
 فقہت سے لائے : نامہ کمال (1936) - عینہ سے فقہت الکیبیر (نام)

تکلیف در رسیدن یافت خیزه که افلاک و حیاته
 منظمه و الهی و فقه صحتیه و نظامیه ~~تلازمیه~~
 ایام و زمانه ان ایدیه و حیاتیه بر اثر رفته
 اول حیات بر لسان صحتیه بدلیته و قد خیزه ~~تلازمیه~~

( )

عبرت خیزه ایام حیاتیه
 و بدیهاً قابلیت تاخیر و در ایدیه صفتی
 از زمانه روح اولیه الهی که خیزه حیاتیه
 ایام حیاتیه صفتی و ایدیه اولیه
 ایام ایام و ریدیه الهی ایام حیاتیه که در
 به کبر خیزه الهی ایام حیاتیه و ایدیه
 که ایام حیاتیه و ایدیه حیاتیه و ایدیه
 قاعده حیاتیه حیاتیه حیاتیه و ایدیه
 ایام حیاتیه و ایدیه حیاتیه و ایدیه
~~حیاتیه حیاتیه حیاتیه و ایدیه~~
 و خیزه حیاتیه ایام حیاتیه و ایدیه
 ایام حیاتیه و ایدیه حیاتیه و ایدیه

التيه صفيه ، لكيه !

عبرت خزانة صافیه و نت ایامه امتیاز

الکتاب صافیانه احد باران و طمانینه سرمدیه و انوار
بیرزانه ~~صافیانه احد~~ الله حبه ایدر الله

که که نت (طمانینه) احد بر امتیاز بطور

~~بیلند در~~ ~~اصول~~ ~~دم حقیقه اوله~~

حقیقه او صیره حقیقه اوله نت خزانة ( )

عنه زنده ندرت الله در اوله کسرت

بر اوله اوله قادریه ندرت بر حقیقه

نت حقیقه زنده ایدر حقیقه قد بر ( )

قایانلو بر زنده ~~طمانینه~~ کسرت حقیقه

قادره طمانینه ایدر نت اوله ندرت

الکتاب صافیانه الله که که نت امتیاز

نت سایه ندرت بر ~~طمانینه~~ حقیقه ندرت

نت حقیقه ندرت ( )

صافیانه طمانینه ندرت الله صافیانه ندرت

بر نت حقیقه ندرت الله و الله

احد که بر زنده اوله ندرت حقیقه

طمانینه حقیقه ندرت ( )

اورتا : جیٹور ( ) غنیمت اللہ علیہ

ابتداءً بہ معرفت اید بی شکستہ قد ~~اصول~~
سید و فاضل بہ حد اویزہ

دوام احیہ مجددانہ ت باقیہ ازلا کتات

اللہ بہ صدقہ اولیٰ عینا بہ بدعت

فائزہ و مال اصوات لئذہ دفع

فایزہ باقیہ بہترب لئذہ طریقت باقیہ

دور ~~بہ~~ صدقہ ~~فاد~~ ملک

~~صغیرہ غنیمت اللہ علیہ~~

غنیہ ~~صغیرہ~~ غنیمت اللہ علیہ بہ حد با بدیر صغیرہ

اصول بدعت افندہ اید اقلہ ~~بہ~~

صغیرہ لئذہ لئذہ لئذہ لئذہ لئذہ

فاد اوزہ غنیمت اللہ علیہ

بہ حد بدعت افندہ غنیمت اللہ علیہ

صغیرہ دکتہ بدعت افندہ اصلاح عینہ

عبت لئذہ لئذہ لئذہ لئذہ لئذہ

اصول بدعت افندہ ادارہ لئذہ عبت لئذہ

خیر صدق ایتدک حاله بینه استیلا
 رنج کرده بس، بداران و غنة صحت
 فکرتی انکه آء مدافعتی (ص)

عبت غنة صحت ایضا صحت تاریک و
 صحت استفاد ایتدک و باره تاریک
 بر دردم تنگ تکیه ایتدک دره بدیده
 صحت ایضا بد صحت - ناصحت
 که عبت مد صحت قدره و صحت
 اولد ~~صحت و صحت~~ ادی امدت تنقیات
 او ایضا اور ایضا صحت و صحت
 ختیک صحت بد صحت ناصحت کمال - رتار
 (قایان) ، ندره (صحت زان) استیلا صحت
 او ایضا است بد صحت و بدان بینه
 که عبت مد صحت غنة له تو فیله (ابدان)

ایہ برے رہے پر حق تعالیٰ نے فرمایا کہ

یوں ہی رہو، اس کے بعد وہ اللہ سے

صرفیہ عیب سے ~~تعلق~~ اتران کہہ دینے تکلیف

لیتی ہے ایسا اکل جائے عیب سے عیب سے

اور اس کے لئے اللہ سے فرمایا کہ اس کے

دند اکلارہ عیب سے فرمادے اللہ اور یہ

اللہ

حق تعالیٰ سے کہہ ( ) نہ

پہنچانے، انصاف سے اور اللہ سے حق تعالیٰ سے

حق تعالیٰ سے اللہ سے فرمایا کہ

تو لڑا انان اور لہ

امنا اولادنا و اولادنا من اولادنا

اداره و اداره : اداره دیرت فاه ، محر

تدقیق ، محر فوری ، محر (مضامین) ، محر (قاریان) ، محر اول نامه

کمال .
خیزه کیه مخصوصه ابوالمصائب لیسرا مقنا

و طبعه با جلیله و اداره ایلیه دره . الله دینه اولاد

به سینه اولاد و ایله ایله خیزه اولاد ، ایله به

یونان خیزه یونیه کماله . ناهیا کماله خیزه

کماله سوره کماله ای کماله ، حبه

ای اولاد

عبره به الحقه دره . مختلفه او حبه

ایله ایله به به خیزه حبه

بندک هم به ایله اولاد کماله خیزه حبه

حبه و به مالهینه دکلده . حبه به بندک حبه

حبه و به مالهینه دکلده . حبه به بندک حبه

حبه و به مالهینه دکلده . حبه به بندک حبه

حبه و به مالهینه دکلده . حبه به بندک حبه

عمرت و دوله

احد فقط كده پاك نه ادبيات (ابوالعباس) 15.12.88
 28.12.72
 ايداه (احمد الله) كده پاك نه ادبيات 30.3.73
 (17.3.89)
~~وطه باغچه سده كده پاك نه ادبيات (احمد)~~ 1.4.73
~~مجلس كده پاك نه ادبيات - طه اونكه نظامت~~ 1.4.73
~~و فقه ادوات بنگله بياووب كده پاك نه ادبيات~~
~~نه فقه الله و فقه طه اونكه اوله~~ { 7 ص 1290 }
 132 بي صايبه و فقه طه اونكه قايده 2.4.72
 24.3.89
 6.4.73 132
 22.3.1289 22.3.1289 4.4.73 130
 "دار اوله" كمال طه " دار اوله" 22.3.89
 "دار اوله" كمال طه " دار اوله"

(5 ص 1290)

وطه پاك نه ادبيات ات نه. مله و 5 ص 1290
 وطه پاك نه ادبيات "دار اوله" كمال طه " دار اوله" 20 3.4.73
 21.3.1289 129
 "دار اوله" كمال طه " دار اوله" 6.4.1873
 24.3.1289 132
 25.3.1289
 7.4.1873
 25 مح 1290

عمرت 19 صايب و طه اونكه 27.6.1288 19
 طه اونكه انا فقه و فقه طه اونكه

166
 240
 1
 27.3.73
 9.4.73
 27.3.90
 29/3/1289
 10/4/1873
 1 ص 1290

سورگه ده پاك نه ادبيات اوله كده پاك نه ادبيات

~~الکانه حرفه صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
دغه دغه دغه دغه دغه دغه دغه دغه دغه دغه~~

~~اداره صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
اداره صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~اداره صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
اداره صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~دوره صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
دوره صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

~~صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد
صا د مد و اولاد به به کول ل اولاد~~

حیثیت باصلہ فی قطب

- طابورا بے حاشیہ باصلہ

- کا جو بیلو یا سائے ، اصددیت و طابورہ یا علی ہاشمی

22 . تیسرے 132 نمبر (28.4.1871) ال (5.8.87-18.8.71)

1 - قبا بقیہ بے اسکنہ ، تاکہ بے حاشیہ نمبر 1 ال 7 (26.8.71)

2 - باب صان قریب اسکندہ 57 نول و طابورہ نمبر 8 ال (13.8.87-18)

3 - چیل طابورہ قریبہ کہ چیل بے حاشیہ نمبر 20 . (نمبر 19-25 ال 1288)

22 رجب 1288

4 - باب صان قریب اسکندہ 57 نول و طابورہ (نمبر 26-39)

(23.10.71) 11.10.1287 - 8 شعبان 1288

5 - چاند خانہ 2 نول اول (نمبر 40)

حیثیت ادارہ خانہ

1 - محمود پاشا یا اسکندہ قبا بقیہ حاشیہ ، ادبیت حاشیہ ، 9 نول اول (نمبر 1 ال 8) (15 شعبان 1287 - ال (13.8.1287) (26.8.71) (28.4.71))

2 - باب صان قریب اسکندہ نمبر 18 (18/8/87 - 15 صی زالاف 1288) - (31.8.71)

3 - چیل طابورہ قریبہ کہ چیل بے حاشیہ نمبر 20 (19.10.9)

(22 رجب 1288)

4 - چاند خانہ 2 نول اول (نمبر 40)

عمیت نو و تاریخ

۱۴۸۸	۷	رسید الاغ	۱۴۸۸	۱	۱
"	"	"	"	"	"
"	۱۴	"	۱۴۸۸	۴	۴
"	۱۴	"	۱۴۸۸	۷	۷
"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	۱	۵
"	"	"	"	"	۶
"	"	"	"	۴	۷
"	"	"	"	"	۸
"	۴۰	صای	"	۱۴	۹
"	"	چهارشنبه	"	"	۱۰
"	"	"	"	۱۴	۱۱
"	"	پنجشنبه	"	"	۱۲
"	"	"	"	۱۵	۱۳
"	"	"	"	"	۱۴
"	"	"	"	۱۹	۱۵
"	"	"	"	"	۱۶
"	"	"	"	"	۱۷
"	"	"	"	"	۱۸
"	"	"	"	"	۱۹
۱۴۸۸	۴۴	فصل اول	"	۴۶	۱۸
"	"	"	"	۴۷	۱۹

حیث قایم شد

X 1 - نخه ۱ بی نخه ۱ حیث دفعه صدکه ، (صاحب استیاز

الکانه صرفیه ، ملقات اسکند - (و مدرسه)

نخه ۱ استیاز بوقه - ریه قایم شد ، یکیده

کوره
77

ایستاد ^(4.5.1871) لانه قد - نخه ۱ 77 کده قایم فاک

(21 بیانه 1287 چهارشنبه - 13 صند 1288)

(8 خدنه 1287 رسته - 2 جازال اول 1288)

(1.12.1871)

18.11.87

نور و . جودر

38 بی نخه حال اموات لغده کده جفاخانه

- 2

کینه و جریه 2 دند جودر . رسته آیدر

و صفت کده 10.11.87 چهارشنبه جودر

(23.11.71)

39 . نخه 13.11.87 - 13 صند 1288 ده جودر

(26.11.71)

- 3

(جودریت) 40 . نخه یازارت جودر لازم که

(1.12.71)

(28.11.71)

ایف 15.11.87 (به) 18/11/71 رسته جودر

18 صند 1288 . کده افقا صدر . حال رسته جودر

(27.2.72)

9 . نخه 8.2.87 ده جودر ایف ، 14.2.87

(21.2.72)

- 4

ده جودر 4 نخه کده جودر

28 . نخه نخه 2 نخه صدقه نقل ایف

- 5 X

افقه صدقه ادار کده

کده
60

77

60

80

30

247 } 30

~~77~~
~~60~~

عزت و دولت

بنداد دولت

۱۱/۲/۱۲۸۸
۱۲۸۸ ذوالحجه
۸/۲/۱۲۷۷

احمد صفت افند (عزت خانی کوالا)
(ابوالعباس هدیه گنده) آنچه بدو تاریخ مذکور
ابد طلبه ذریا ملت به صدور ۱۵ صید
عزت ایله بائنه شجره عالمی دنگه (یا که کون کابند
مذکره قوندلویب در. بورد صف طارق کده
(۸ شاط ۱۲۷۷ ال ۱۱ کارت ۱۲۷۷) قند سولنه
۱۲ شاط ۱۲۸۸ ال ۱۱ کارت ۱۲۸۸) (لوی
ذایی - ۱۲۸۸) بدور یکدیگرند

عزت ۱۹ خنکله (هدیه)

27/6/1288 ✓
/1289
10/7/1872

19

عزت ، ابوالعباس - کمال ادارکله اسله
قابلیت ادترسه - محرابه اناطه سنه چیدل
برایه فاعدا اولاره کدندریکدر. کمال فکیدل

نخه حکایت اولون. صدر نکل محمد شیخ بیاتنه

در زمان ابد ۶۱۷ قابولنه، بلا واه قلم ۱۵۰

اسره قیامیه اچیدنه. قابولنه سیه

محمد شیم یاک محمد اللزیز - سینه پرادان سوه ابدیره

تنظیبات و ماسنه مقده لنده ارسه ^{۲۷ سنه} رسایه اولکانه لانه مقده

بیخه مایکه اولکده آرام سوروم حقیقه قادریک

صاعلیه و زمانه ایله لاکه دولته رجوان سورده کدندریک

بشیدرده. نامه کالاه و اورتاسنه بداه کارت کلید

دیویورده محمد شیخ یاک بوند صد صدیره. قیامیه

قابولنه ۴۱۷ کانه حله ولس در بار سیه

حقیقت و دروغ در ادب

حیث تدا - حقیقت ادب - بدلیجه - نامه کمال
 بدلیجه نامه در سینه - B.M. ۱۳۰۰ مکه محرم روزید
 نامه مقامار یازدهم استوار - یازدهم محرم سینه دور
 کمال نامه در سینه اولی نامه مقام کماله نخته سینه
 «حق» قایم است اول سینه نامه اولی دور و «حق» به نقل
 نامه طایفه کلام کلیه حق ، و حق و حق
 بدلیجه ای - نامه قدر که جدول به آرام اولی دور
 قالدیه «۰» جرائد یومی ، سارده اداره این دور
 آینه ، ماه بنگه به اسما کمالی دور

20 - ۱۲/۵/۱۸۷۸

۱۰/۱۰/۱۸۷۷

۱۲/۱۲/۱۸۷۲

۱۰/۱۰/۱۸۷۲

موردیغ پاستی ل اولی دور - حدیث
 پاست صدر اولی دور - نامه کمال استانبول
 حدودت اولی دور و نخته سینه نامه نقلی دور
 حقیقت و ادب یا بدلیجه استوار

هزاره
 (۱۷/۱۸ - ۷ - ۱۸۸۸)
 ۱۸۸۸ قباذ اولی دور ۲۵/۲۵
 ۱۸۷۷ ۲۱/۲۱/۲۱
 ۱۸۷۷

حدیث پاستی ل اولی دور - بدلیجه کلام صدر اولی دور
 قباذ سینه پاستی کلامه ۱۸۸۸ صدر اولی دور
 اولی دور - بدلیجه کلام سابق اولی دور
 پاست (۱۹/۲۱/۱۸۷۷) نامه کماله و بدلیجه کلام
 یا بدلیجه سینه این نقل اولی دور و نخته

۱۸۸۸ ۲/۲/۲۵
 ۱۸۸۸ ۲/۲/۲۵
 ۱۸۷۷ ۲/۲/۲۵

احمد حدیث ۲ سینه ۱۸۷۷ به حقیقت
 مقام کماله صراف و کماله نامه ، نامه اولی دور
 کتاب صراف اینجند سینه نامه و نامه نامه نامه
 قباذ سینه اینجند و یا بدلیجه حدیث حقیقت
 بدلیجه بدلیجه جهانه اولی دور - احمد حدیث بدلیجه
 ۲ اصبار به یازدهم دار بدلیجه نامه نامه نامه نامه و بدلیجه
 سینه بدلیجه نامه نامه نامه

/a

الکتابه و مباحثه فی صفة ارضیه
بکماله و بکماله

63

کتابه
بکماله
و مباحثه فی صفة ارضیه

94

اسحاق علی قلی بیگ زان ایله منا پیرزان ندرینه سورونه
سبب و طه پیرانه صد و ایدر بارک بازندیدر -
ایریم ندره بیات و سینه ارب کله و در -

ناده کمال یکه مقاله 82 - 95 - 96 - BM اولاره ایدر -

97 دنه صدکه کمال اولاره ایدر -

105 ن هسیت خیریم -

103 دنه «قلی دیلی دکنل ایچله استیمه اریسه کمال» -

عبرت - یکه مقام سینه کمال طایفه یاز کله کله سینه

ایچیه دوت مور امله ایچیه و کوریه زغانه زغانه یاز سینه قندلا

دایچی یاز سینه نامه کمال اولتور - کمال - لوندنه ن هسیت هسیت کله سینه

عنه اصدوم یکه و در سینه صلیا ایدر سانه ایدر یاز سینه (سینه کمال 67)

عبرت ایچیه بر ایلله سینه صدکه معارف - روزه - اقلتی دایچه

اسمه سینه لور مقام ش ایچیه - فکرمه روقه مقاله

ایچیه دوما آیدر - عدقت ایچیه سینه یاز سینه بد سینه

ختمه سینه روزه - (صید 55 - 56) صفطار سینه ایچیه ایدر

ختمه سینه اداره ایچیه - منتظر بوسه خیار - تیاد و تیلفیه

کمال مقدر - بیا سینه خیار - کله سینه

سینه مقدر - بورد خیار - سینه اجهال

بورد ختمه لاره ایچیه

1/a نامه گاهه گدک اندوه تنه کشته که محتاج نیاز و کلاه
روینامه و طه یا بعد از صومعه پیکه طه یا بعد کندینه یا بلاه
یونیکه تقاضات - گاهه گدک یا بلاه و محبت به ن
ایدیلا به تقدیمه (?)

1/c ابوالعباس بن بین محتاج نیاز و کلاه ادبیانامه و
یونیکه و محبت کرده اوله قضا پیکه
سیدید خیره عدساً قاپلانک

1/d نامه گاهه - نت اوله چه کتیبه. عارف اکتیفته
تا به قلعه داره عارف و طالع قارینه واقع شده

~~نامه گاهه - ابوالعباس بن بین - احمد مدحت
تد صیف اوله نور~~

~~25. 2. 1289
25/24 1290
36. 4. 1873~~

~~سورگده
نامه گاهه ما کلاه
ابوالعباس و احمد مدحت~~

~~29 / 3 / 1289
29 / 3 / 1290
10 / 4 / 1873~~

و محبت به رضا هیئت

عمر بن ابوالعباس اداره کلاه اسوه قاپلانک - 19 و اوله
قاپلانک 113 اوله اوله 132 هیئت

132
19
113

(محتاج به اصلاح)

I. ہیبتیہ : نو 1 ہیبتیہ ، ادارہ ملک محمودیہ

فی ثقیف خانہ اولیہ قات ، اربط 9 . 40 پارہ

1288 صف 7

1287 ہیبتیہ 15

(28.4.1871)

اسکندریہ : ہیبت خانہ عالم

خیانتیہ : کتہہ کا دستہ صحتاً ایروب اولیہ صحت

کہ لیبیہ جملہ ایلی احوال : کتہہ کتہہ ہیبتیہ

خیانتیہ : ہیبتیہ : اصیبتیہ : اصیبتیہ : اصیبتیہ

ہیبتیہ : اسکندریہ : خیانتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

پارہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

یہ دفعہ ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

ماہ آمارہ ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

(4.5.1871)

خیانتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

1287

2 ہیبتیہ

2. ہیبتیہ

1288 صف 13

ہیبتیہ : کتہہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

قاپیاتیہ : اسکندریہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

کتہہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

قاپیاتیہ

(21.7.1871)

ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

1287 8 کتہہ

3 صف

2 ہیبتیہ اول 1288

ادرسا : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

« منافع ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

خیانتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ : ہیبتیہ

حجرت وار تہ ضلع

کلیں کا لکھ کلیوں ، مقنن اولیٰ تہ تہ تہ تہ تہ
تاریخ : (23 رجب 1289 - پختہ استانیہ تہ تہ)

کلیوں ، تہ تہ تہ تہ تہ اولیٰ تہ تہ تہ تہ 10

اولیٰ تہ 24 تہ تہ استانیہ تہ تہ تہ تہ
(12/12/1272 - 29/11/1288) (26.12.1272 - 13.12.1288)
تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

~~تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ~~

~~(تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ)~~
~~27.1.1288~~
~~11.3.1288~~

30. تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

30

تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

26. تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

26

تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

39

39. تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
(27.10.72) تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ

42

(31.10.72)

تہ تہ

- دور بندھا نام فتنہ افکار، خلیفہ اہلسنت، ایضاً
 حیدر، و فقیر، و غیرہ، حقیقتاً حیدرستان کے نام اور وہ
 اولیٰ۔ بندھوں حقیقتاً و حقیقتاً حیدرستان
 حکمران اولیٰ حقیقتاً حیدرستان حیدرستان
 و حیدرستان و حیدرستان حیدرستان حیدرستان (حیدرستان)

- حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 ایضاً حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 اصلاً حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان

- احمد حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان

~~حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان~~
~~حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان~~

- احمد حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان
 حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان حیدرستان

8 مراد احمد پیکر کی و حلقہ وادی و استاذ دینی
سقاقت پر سہ صدکہ فاسح یا علی در

7 عمیرت ابوالعینا ادارہ سیکرٹری، ی آء قایلیت، جرائد بھٹنہ
40 کونہ کالا، عبدالذکیہ ادارہ سیکرٹری

قائلیت
حقیقہ 18 ایلول 1288 - (1 اگست 1872) (7.10.72)

7 عبرتہ ائلیت قایلیت سید، ص 110، خدمت
کالیہ اورامہ پریشانی، عقارہ کدورت ماسمہ ائلیت یا لھندہ
طولیہ باصلحتہ یکا ایدکتہ تنفیہ ایدتہ عقارہ طولا سید در

صحت 1 ایدر	1 ذالحجہ 1289	(6.3.1873)
111 فی سنہ	9 محرم 1290	22 - سبط 1288 حقیقہ

6 اسق قایلیت 19، سنہ 27 مزیاہ 1288
10 قند 1872

8 صدقہ قایلیت سید ابراهیم / احمد خدمت
عمیرت و ملت مقبولہ تدریس و تالیف
/ حیاتہ سق خدمت بابت سق کدو ہا سقا سقا
کویت، عبدالذکیہ، سمانہ پر فیروزہ اول درج ائلیت
(نؤ 53)

6 عبرتہ 14 فی صابیرہ، ی آء سقا سقا سقا
یاب عمیرت و حلقہ یا علی در

(9.2.72) احمد مدحت

محبت و وفاداری

- (صال) خزانہ نمبر 8 بی صاحبیت ہیجہ
 (11) مہر در زمانہ ہیجہ (12) بی صاحبیت ہیجہ
 (13) شہادہ پارہ (14) ہیجہ زور
 (15) ہیجہ زور

(21.2.1872)
 8.2.1287 39
- آبان 4 صاحبیت ہیجہ ہیجہ صدقہ 9 بی
 خزانہ نمبر (پارہ)

(27.2.1872)
 14.2.1287 9
- محبت 3 پستانہ کی مدد
 محبت 2 آء مدد نقلہ ایدہ

(14.3.1872)
 1.3.1288 21

11.3.1288
 (24.3.1872) 28

مدد نقلہ ہیجہ

احمد مدحت بی بی برائمت و آء صدقہ
 ما صدقہ کی مدد آگے اسکا کڈ
 اریکسہ اسکا صفیہ کڈ اسکا
 فدلائی کڈ

34
 21
 9.2.72

(1.12.1871)

18.11.1287

40

بوت ^{رستیا} 15.11.87 ^{وزارت} هیئت 17 مکرکه

(18 رماه 1288)

اوکده هیئت نامه ، مفاقتت کن

هیئت نامه هیئت مپارنه آنچه 18.11.87

پستنه کننت اوله هیئت . بوخی الیه

کهنه نامه ، ایندله ، بده

بازارت - پستنه ت اوله هیئت بیدرکت

بو جان و هیئت نامه ، بخا قاپ پستنه

بد بختون حیرت کوهه آلتنه هک

دفاعیه ای م کورنه قانقده

صلیون جاند هسه 2 بدل اوله قانقده

اداره قانقید پراب . (اصه آلتنه ه)

رستیا

حیرت احمد صفت اداره کنه پانقده

27.1.1287

1

(9.2.1872)

اسکنه بینه صدر صقل در . بخا و لولک دیکشدر

هیئت/بازار خارج کهنه نامه کهنه هیئت هیئت

پانقده حیرت تاریخ قانقده . اداره قان

اصه ای ک جادوک اوورنده در . احمد صفت

صلیون اوله هیئت 2 سنده نامه 4 سنده

هیئت نامه پاره ای پند

2. سنده

(2.2.1872)

20.1.1287

58

بازارت حیرت اسکنه اداره کنه صفت نامه

ایکده قانقده نامه نه تصیه اوله هیئت

No	Date	Description
1	15/4/1287 (28.4.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / صف / 7
2	21/4/1287 (4.5.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / صف / 13
3	8/7/1287 (21.7.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 2
8	13-8-1287 (26.8.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 8
9	18.8.1287 (31.8.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 9
12	1.9.1287 (14.9.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 12
14	8.9.1287 (21.9.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 14
19	22.9.1287 (5.10.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 19
24	6.10.1287 (19.10.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 24
26	11.10.1287 (24.10.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 26
38	10.11.87 (23.11.1871)	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 38
40	18.11.87	عزت اسب هفت زان 1288 / جز اول / 40

بوصاف 19.11.87 ن هفت لازم کلر که هفت ماهه
 اوکده ن هفت مسافینت کلر 17.11.87 چهارشنبه
 هفت ماهه آجله پسته 18 ن هفت هفت ن هفت ن هفت ن هفت

(9.2.1872)

27.1.1287

انگلیس سے آئے ہیں صاحبہ . بند 1
پیشہ : خاتون بیوی و گھرانہ . ایسے دفعہ
ادارہ یا کونسی چیزیں . ادارہ کے مال ، امداد
صفت و طرز کا مفہوم .

(9.2.1872)

کلیہ بقایہ سے دور : بولینڈ خاتون صفت
3 دفعہ و کونسی چیزیں . خاتون صفت پرانہ محراب
بولینڈ سے . آدویا و گھرانہ . اقتباس دیا گیا ہے
میں 14 فیصد سے کم ہے ایسے صفت . 20 سے کم
پارہ : اجتناب .

احمد صفت سے ، خاتون احمد صفت

جو پہلے اول ان کے جدید عمارت محراب

سے "مقاصد اول" ان کے اعلان اید در وقت

(21.2.1872)

(27.2.1872)

8.2.1287

14.2.1287

انگلیس سے خاتون 4 سے کم

پہلے اول سے . 8.2.87.9 سے خاتون احمد
(27.2.72) (21.2.72)
14.2.87 سے خاتون احمد .

(24.3.72)

11.3.1288

خاتون احمد سے 2 سے کم . خاتون احمد سے احمد صفت
پہلے اول سے . احمد صفت سے احمد صفت . احمد صفت
پہلے اول سے احمد صفت سے احمد صفت .

(ص 28)

75 کو احمد صفت احمد صفت دور

اعمدت ادارہ

۱۱

میرٹ

(28.11.72)
15.11.1288 - 26 رمضان 1289 اعلان در قاسم
و اوستی یک جبارت که کندر یا بچه لایم
مکده اعلان اولیفته در

62

الکتاب

I

میت فائز

خدمه وراج

(6.4.1873)

۷ صفحہ ۹۵
۱۷۷۷
۱۷۸۹

محمد وراج
محمد وراج
محمد وراج

الاولیٰ نے اجنبی

حضرت رجب انصاری نے محمد وراج سے عبارت و بیان کیا ہے کہ
 اولاً فقیر نے ان کی عیبت فرمائی ہے صحت سے صلہ شخصیات یہ
 اور خاندان و تقاضات و اجبات دولت تارہا = خود سرانہ اید اللہ
 و قدامہ اس کی فکر سے قائم نہ رہا ہے اید ارضاء ناس
 تملیظ اس کی عیبت اولیٰ فقیر نے ان کے لادوں پر تالیف فرمائی ہے
 اجنبی اولیٰ نے حالہ میں رکھتے ہیں یہ صلہ سے صلہ
 درکار اولیٰ اور کثرت فرماتے ہیں انہا اولیٰ اصلاح
 طور و صلہ اجنبی انہا اولیٰ نے نزل ۱۵۸ تہ اید اکتنا اید
 یہ سب انہا اولیٰ نے بیان فرمایا ہے یہ وہ بالکل
 صلہ سے صلہ اور اپنے بیچ اولیٰ ہو کر ۔ ۱۷۷۷ نزل ۱۷۷
 طور اور کثرت ۱۷۱ نزل ۱۷۱ یہ سب انہا اولیٰ نے بیان فرمایا ہے
 اید قابل تا صلہ اولیٰ یہ صلہ سے صلہ ہے سب انہا اولیٰ نے بیان
 صلہ سے صلہ اور کثرت فرماتے ہیں یہ صلہ سے صلہ
 ۱۷۷۷ نزل ۱۷۷ «اللہ اولیٰ ورتہ عنہا»

فهرست

مطالعه نقد اسناد در

(14.6.1872)

1 هجری 1288

- 1 - 1 ایلیه بیغیه سلطانیه همان مورخه (ایده الصیانت)
- 2 - 20 حامد بیدل با 2 بند 13 (2.10.1872) (2 بند نخه) 19 ایدول 1288 هجری
- 3 - 25 اصم (لنده حامد فانه نقل (7.10.1872) (25 بند نخه) 24 ایدول 1288 هجری 4 شعبان 1289
- 4 - 111 حامد بیدل با 13 (111 بند) 24 شباط 1288 (8.3.1873)
- 5 - 4 (قابانیه) (132 بند) 24 حارت 1289 (6.4.1873)

نخه هکر بیغیه قارل الیه حید یازار چیتا فیدر

نقدیم و ناله مور اوله نخه پنداره کس کس

20 - نخه قابانیه قد یازار الیه مدیرک رسا دور (ان نخه صله اسنادی رسا دیک ماضیه) عبور و وار در قابانیه صدره ک بیغیه و در صایه نخه اب بو و فیه

Celestial Gregor

20 - نخه تدار بیغیه بیغیه یازار مکه نخه نیت یازار کالدر

21 - نخه طاه بیده کلید مهران کله بیغیه بیغیه

اولم بیغیه ان کابانیه وادیه انلان صدره
(19 ایدول 1288)
(2.10.1872)

نخه کس صبح اولنا بو قدر

21 - کلید دکت کس کله مهران کله اولم بیغیه اولم اولم

نخه کس مهران کله اولم بیغیه

یه هوه نخه اولم کله مهران کله اولم بیغیه

27 - خزانة بنت 27 صبيحة كالتدا - افضال مدلا عن فندا
باسم محمد بن محمد B.F. حمد في يانسه و يدفقه
افضل بازيب - م ملكه فنادك ادلكه

- خزانة بنت عذات اولاده يورد هيا - بق هيا ع -
ديا فداك - شهنشاه Commentaire - ادك ككب تفيدك
بنا در هيا

26 - خزانة بنت افضال اولاد ككبا - شهنشاه ككبا
رود بازيب طراييد در. بوزاب 26 صبيحة .
ملكه اداه مدركه صفيدي طاهو فوكي .

- خزانة صاحب الفاه ملكه صفيدي در .

63 - 63 خزانة بنت ملكه هيا بنت اس بن يانسه و فندا
مدركه اولاد بنت يانسه در .

96 - 96 صبيحة . اداه ملكه اسير احمده B.M ه و اعصية
اولاد اسير احمده و B.M افضال ككبا حور و اعصية دينيه .
6.1.88 تا 88

97 - 97 امر حور يه ملكه اسير احمده ككبا و اعصية
ايرك

55	55	68
4	4	
<u>2</u>	4	
61	2	
7.-	4,5000	
<u>4,500</u>	65	
<u>2,500</u>	2,500	

ملک سہ صرفیہ نہ پ داخ پاسہ فقاک ک رولر اوس
40 صاپیک شہرہ (28.10.1872)
(15.10.1888) تا سہ شہرہ ک رولر

و ختہ کلریہ اصلاہہ رجوا فقہہ تا زینت تا زیدہ

ملک سہ صرفیہ نہ پ در صندل اولدیک ک سہ پ

الکتابہ عرفیہ

صاحب امتیاز

یوحنا خلیل صفا "مدیر"

(20.6.72)

پایند

رشد : (4.12 ریسے الاصل 89) پر ملاحظہ (عارف) (نڈ 7.3.72) (88)

حکیم (نڈ 12) - عقائد الوداع پر موصوفہ (نڈ 12)

قرآن (16.22) (88)

- 1 -
- 2 -
- 3 -
- 4 -
- 5 -
- 6 -
- 7 -
- 8 -
- 9 -

عقائد جاہلیہ : (نڈ 16) (22.7.72)
 هدایتیہ : (نڈ 15)
 تائید تائید : (نڈ 17)
 تاریخی تاریخ : (نڈ 18)

- 4
- 5
- 7
- 12
- 16
- 15
- 17
- 18

نڈ 1 (1.7.72) و نڈ 2 (1.7.72)

نڈ

1 (نڈ 6) - (27.6.72)
 6 (نڈ 10) - (10.7.72)
 19 (نڈ 19) - (10.7.72)

B.57

نڈ 27 (10.7.72) - (10.7.72)

27

		(20.6.72)	7	دوره اول	مفید کتاب	1 بوالعینا	4
(15.6.72)	2		2	دوره دوم	شبه مکتب		2
(28.6.72)	11		15	دوره سوم	خبره و طبع		11
(5.7.72)	16			دوره چهارم	روزنامه		16

		(5.7.72)	16	دوره پنجم	کتاب		
(10.7.72)	1288		19	دوره ششم	مجله		16
				دوره هفتم	مجله		19